

SUSCRIPCIÓ

A Barcelona. 2 pessetes trimestre
A fóra . . . 2 50 " "
A l'estranger 4 francs " "

LA PATRIA

ADMINISTRACIÓ:
FERLANDINA, NÚM. 5
Surt els divendres
Número solt: 10 cèntims

SUMARI:

Als nostres amics. — L'obstacle. — L'estàtua d'En Ferrer. — La qüestió del Teatre Català, per ALEXANDRE PLANA. — Madrit, Madrid, per ANGEL SAMBLANCAT. — De la vida obrera, per ANDREU NIN. — Arbitratjats, per RAMÓN REVENTÓS. — Un llibre sobre la nacionalitat. — Contra el flamenquisme. — De la ciutat, per PERE CASALS. — Crítiques confortadores. — Comentaris. — Sport, per HANS. — Acció Nacionalista. — Noves. — GRAVATS: L'estàtua d'En Ferrer.

REDACTORS: P. Bertrana, Claudi Ametlla, Marius Aguilà, A. Rovira i Virgili, Pere Casals, Andreu Nin, Alexandre Plana, R. Noguera Comet, A. Serrano i Victor, J. Bertran i Ballet, Carles Soldevila, V. Solé de Sojo, R. Reventós, Belli Sanmartí, J. Vives i Col·laboradors: Gabriel Alomar, J. Pous i Pages, Angel Guimerà, Miquel Utrillo, Amadeu Hurtado, J. Lluhi Rissech, Santiago Rusiñol, Ll. Domènech i Montaner, Francesc Pujols, Jaume Pahissa, Dr. Mari i Julià, C. Montoliu, Pere Aldaver, Antoni Suñol, Lluís Via, Jaume Brossa, Reref Campalans, Carles Rahola, Angel Samblancat, Salvador Albert, A. Pí i Sunyer, Joan Ors, E. Moliné i Brasses, M. Folguera i Durán, Santiago Gubern, J. Puig i Ferrer, E. Toda, C. Soldevila, Josep Burgas, Miquel de Palol, J. Pérez-Jorba, A. Maseras, Ambrosi Carrión, Josep M. de Sucre, F. Culi i Verdader, P. Prat Caballí, Avel·lí Artís, Héctor Oriol, M. Alfonso, M. Durán i Tortajada. Marcell Domingo, Pompeu Gener, Albert Bastardas, Ignasi Iglesias, Manuel de Montoliu, &

Als nostres amics

I al sèptim, descansà... Nostres, per a no coincidir amb els preceptes bíblics, descansem a l'octau número. Hem conseguit un grau més que la laboriositat divina. I és que, devegades, resulta més fàcil fer un món que una patria.

No ens mou a decretar la nostra desaparició ni defalliments d'entusiasme, ni hostilitat del públic. Tenim, ademés, prous medis materials per a seguir indefinidament la nostra publicació. Paral·lelament a LA PATRIA, altres estimats camarades publiquen el setmanari *La Nació*. Una mateixa procedència ens junta i una mateixa idealitat ens acompanya. La nostra fraternitat és absoluta amb una sola diferenciació: el creure nosaltres que, prescindint de tota política immediata, havíem de lluitar tant radicalment per la causa de Catalunya com per la de les llibertats humanes. Una discrepància de tàctica que imposava la nostra independen-

cia i la subjecció de *La Nació* al criteri d'una entitat.

Una vegada més, sacrificuem lo propi, torrent el coll a les vanitats personals. LA PATRIA mor, però *La Nació* queda. No hi fa res. També *La Nació*, encara que amb més sensatesa — que per aixó és portaven d'un partit incipient i no pas d'una colla de xicots apassionats i d'*avantgarde* — també és republicana i fanàticament catalanista. Segueix alta la nostra bandera i si no la clavem en una barricada, l'enganxarem en una tribuna amb presdenti i vocal de torn.

**

Una nota administrativa: Si els nostres abonats no ordenen lo contrari, serà servida, d'avui endavant, la subscripció de *La Nació* en substitució de la de LA PATRIA, ja que les dues administracions se fusionen totalment.

Lo mateix diem als anunciants

L'OBSTACLE

— Feu mal fet — ens escriu un amic — de dirigir tots els vostres trets a lo que queda de la U. F. N. R. i als seus directores actuals. La vostra actitud, per a la qual, es trist dir-ho, us sobren motius, pot no obstant interpretar-se com a despit i personalisme venjatiu.

Aquest amic nostre és un de tants esperits simplistes i de bona fé fets expressos per als cabdills desertors dels seus devers i per a justificar tota mena de claudicacions. I com que tant abunden els ingenus, anem a contestar l'observació, segurs que son molts en aquestes hores els amics nostres que posen damunt la nostra actitud una ombra semblant.

**

Diguem tot de cop la raó fonamental de la nostra campanya, que és aquesta: *L'obstacle per a fer al nostre país res en profit de la República i del catalanisme liberal, és avui per avui, la fició de partit que representa la U. F. N. R.* El corolari — aprén la paraula, ignar ecoista d'*El Poble*, per a que mai més l'usis erradament — que deduem d'aquesta convicció que tenim, és que lo millor que pot fer-se per part dels homes independents del Nacionalisme Republicà és combatre aquella força moribonda tal com està constituïda avui, tal com està dirigida i orientada, tal com actua esterilment per a la causa catalana.

L'aparició del Nacionalisme Republicà ara fa vuit o nou anys representava quelcom nou en la política catalana, una esperança per a tots els que creien que l'actuació pública podia ésser sinceritat, honradesa, manament de les idees sobre tot interès o concupiscència, intervenció de tothom en l'obra nacional de refer la patria per a la cultura, per la fé en ella mateixa, pel progrés. Venia a ésser la nova força com una protesta contra tots els antics partits republicans plens de fórmules buides, adoradors de paraules i símbols i no de realitats massa donats a guanyar eleccions i per tant poc escrupulosos en els medis posats per a aconseguir-ho. I era també una repulsa a la política regionalista que en sa naixença representà quelcom d'aixó, i que després, per aquesta mena de fatalitat que sembla planar damunt totes les accions polítiques, feia acatament a la monarquia, accentuà el seu matís conservador i en els distric-

tes rurals operà com a successora de l'obra d'aquells cacs combatent als quals s'havia fet gran i forta.

Sota els pels de la nova bandera s'aplegà una selecció catalana com potser no veurem mai mes acoblada al voltant d'una causa política. En cada ciutat i en cada vila nasqué un nucle de adeptes, que era l'floret, l'intel·lectualisme i lo pur de la respectiva localitat. No més els fills de carlins o els panxa-contents de naixença o els que confeccionen els seus idearis damunt els llibres de caixa, deixaren de seguir el nou partit, per a restar dins la Lliga, cada dia més conservadora i burgesa.

Aquest esclat català que feu pujar a prop de dos mil els socis de l'entitat capdal del moviment — qui t'ha vist i et veu, C. N. R., amb els teus docents socis d'avui! — que infiltrà vida a un diari montat amb el més detestable sentit administratiu, donant-li, no obstant, en menys de un any vuit mil subscriptors — oh pobre *Poble* de 1914, amb la teva tirada ignominiosa de 2.500 números! — tingué un gran moment, un sol moment de glòria: les eleccions en que, desfeta per ell la Solidaritat, obtenia a Barcelona la consagració de 24. 500 sufragis. ¿Caldrà dir que dels directores actuals de la U. F. N. R. un fou agé a aquest fet a l'altre en fou enemic?

Però de mica en mica l'agrupació nascuda amb tants excepcionals auguris anà desvirtuant la seva significació i desertant dels seus devers. Acceptà el contacte, la col·laboració, devegades fins la direcció, dels homes de la política vella, sense saber, per instint de conservació, anular als irremediablement fracassats i aprofitar el valer de les poques individualitats que com únic actiu sá posseïen els aliats. Establí organitzacions encarqueres, amb la capa de que aixó era democràcia, aquesta mena de democràcia arreglada a gust de les colles de mandarins, que sempre ha estat la dels partits avançats d'Espanya.

Per a donar gust a aquestes colles que no representaven res, però cridaven molt, se feren regidors a homes titllats públicament d'immorals per anteriors desgraciades gestions, o tingués, també públicament, per poc menys que imbécils o ximples o vingués del dia abans a la política.

La gent que havia vist una renova-

ció i una esperança en el Nacionalisme Republicà se donà per enganyada i de mica en mica l'anà abandonant. El darrer desprendiment acaba de tenir lloc ara, amb motiu de la vergonyosa coalició amb els lerrouxistes. Els que per inercia, perquè's demés polítics encara eren pitjors, perquè encara quedava en el partit denominat inelegantment U. F. N. R. algunes de les antigues seleccions i possibilitats de redempció, no l'havien renegat, ho feren davant l'inconcebible caiguda sota els peus d'En Lerroux.

Unicament queden fora de Barcelona uns quants grups, als quals voldríem especialment dedicar aquest treball, perquè d'ells es d'on han sortit aquelles veus a que al començament aludíem, grups de bons republicans, de bons catalanistes, víctimes del mal manament i del mal exemple que desde Barcelona se'ls ha donat. Aquests grups, única força viva i sana que resta a la U. F., tenen amb aquesta uns lligams ben condicionals. ¿No eren els de Lleida, i els de Reus, i els de la Bisbal, que

tres causes, s'organitzin en contra d'ella i es formi'l partit sanament republicà que no poden representar els aliats d'En Lerroux i el bloc catalanista que no pot formar qui ha claudicat tant grollerament.

— ¿Ho veus ara, ingenu amic, com és bona la nostra obra; com és la que imposa el moment; com devem enterrar «per bé de Catalunya i de la Lliber-

tat» aquest gran obstacle, aquest petit conglomerat d'interessos mesquins qui dirigeixen nominalment un advocat sense vocació política i un fantasma incoherent, que subdriueixen per delegació un grup d'arribistes, aspirants a candidats, analfabets de la política, i qui dirigeix de fet desde'l seu despatx de la *Casa del Poble* En Lerroux, que encara és el gran enemic de Catalunya i el gran enemic de la República?

L'ESTATUA D'EN FERRER

Brusel·les, capital de Bèlgica, feu marbre el plany i l'ira que va sentir Europa quan En Maura, el dia 13 d'Octubre de 1909, donà a la repressió una data representativa. El monument és d'una severa bellesa. Per manament del poble de Brusel·les, l'estàtua d'En Ferrer havia d'ésser posada davant de la catedral, però no fou possible, i ara el marbre és redressa darrera de l'església, enfront sempre de les pedres eclesiàstiques.

Un periòdic madrileny i conservador, *A. B. C.*, ha recomanat que s'enviessin targetes postals al govern belga demanant l'enderrocament de l'estàtua a En Ferrer. El govern belga és catòlic, i és en nom del seu catolicisme, no pas d'un constitucionalisme conservador, que ocupa el poder, i no obstant, veurà amb indiferència la petició dels reaccionaris espanyols. La figura del monument ferrerista seguirà clavant en el cel la seva antorxa.

Les joventuts radicals han demanat al municipi de Barcelona sigui aixecada una estàtua a En Ferrer. Un home s'hi ha oposat. Aquest home es diu Alexandre Lerroux i García.

Avui la U. F. N. R. no representa res de lo que Catalunya esperava del Nacionalisme Republicà.

Ni sisquerra pot ventar-se d'haver derivat cap a l'únic camí que podia emprendre amb èxit, el camí d'un major radicalisme, perquè'l seu actual i insubstituïble *leader* no podrà esborrar els afalags a la classe mitja, la seva negativa terminant a fer campanya per En Ferrer i la seva deplorable caiguda amb motiu d'una memorable i covarda emboscada feta pels carlins als radicals, únic moment en que un esperit republicà pot sentir-se dignament coalicionista.

No representa res ni té masses darrera, ni homes representatius davant. La U. F. N. R., com acaba d'escriure En Lluhi al *leader* de la mateixa, no és més que «una vana apariència, una ficció de partit».

Tota l'essència del seu contingut espiritual s'ha esbravat definitivament; tot el poble que l'aguantava n'ha de-

no amagaven el seu desig de rompre la seva adhesió amb la direcció barcelonina? Qüestions electorals, interessos d'algun diputat, podran ajornar aquesta ruptura, però ella es incl ludi-ble, si no volen aquests nuclis córrer la mateixa sort que'l partit a la capital.

No es res, doncs, la U. F. N. R. de lo que hauria d'ésser, de lo que Catalunya exigeix d'ella. Cap força positiva, propulsora del nostre desplegament col·lectiu; cap instrument eficaç en sentit avançat.

Però és un obstacle, un gran obstacle a que vingui l'agrupació que deu realitzar lo que aquella deixà incom-

pleta! Amb la seva existència manté l'equívoc del nom, perquè encara's diu *Nacionalista*, l'equívoc d'una organització, l'equívoc dels que per inercia inconcebible encara la segueixen. La seva persistència impedeix que molta gent, per respectes humans o per al-

Una convocatoria

En Francesc Curet, noble exemple d'entusiasme i de persistència, fa des de les columnes de la revista «El Teatre Català» una crida a tots els qui senten pel nostre art dramàtic un amor o un interès, per a que el proper diumenge a dos quarts d'onze del matí sien a la sala d'espectacles del Romea, el nostre vell teatre. En un article de viu fervor per la sort de l'escena catalana, diu En Curet que animat ell i els seus amics del desig de fer del Teatre Català un cos «compacte i ensinistrat», feren les primeres gestions prop de l'Angel Guimerà, de l'ignasi Iglesias i d'En Conrat Roure. Els tres dramaturgs s'han ofert a la realització de la idea que's vol are desenrotllar, com una nova creuada.

La convocatoria s'fa per a constituir un organisme que «ajunti els esforços, els entusiasmes i la bona voluntat dels que senten simpatia pel Teatre Català, i siguin impuls, guia i fonament d'un nou estat propici a la consolidació del nostre Art Dramàtic.» Diu, més endavant, que hi deuen cabre tots, des del menestral al fabricant, «tots els qui ajuntin les fadigues del treball quotidià amb les excelsos inquietuts de l'esperit.» Encare que desconeixem la mena d'organisme que's desitja constituir, és prou que hi hagi encara qui treballi per remoure la qüestió del nostre teatre, per a que el més ample i viu elogi li sia donat. En aquests temps de depressió, en que sembla que una mena de distensió espiritual aflueixi els esforços col·lectius, tot intent d'acció és més lloable que mai. Sia quina sia la tasca que En Curet i els seus amics vulguin emprendre, mereix l'ajuda de tots.

No sé quin és l'intent que guia als convocants, ni la extensió i extrems del programa que voldrien realitzar, d'ésser possible un moviment col·lectiu en pro del nostre art dramàtic. Ni sé tampoc si lo que han d'intentar és una continuació de coses ja provades, com la solidaritat de forces que representava el Sindicat d'autors, o una renovació que infongui en el nostre teatre un nou aire d'esperança. Desconec, aixís mateix, la actitud dels convocants enfront de la «Associació pel foment de l'art dramàtic» creada fa uns mesos i que ha donat les seves senyals de vida en un abonament a l'Auditorium, de tristos resultats artístics. Així, tot lo que are puguem dir es sols que una paraula que's llança al vent.

Per la tardor de l'any darrer, se discutia llargament, una vegada més, sobre la crisi del nostre teatre, al veure's que cap temporada catalana era anunciada com els altres anys. Diguérem aleshores, en les columnes d'un diari, que el fet de que no tingués la ciutat un escenari per a la nostra llengua no volia dir que la literatura catalana fos morta a Catalunya; que tal volta lo que convenia era un any, dos anys de repós. El teatre no el formen les quatre parets i les dotzenes de cadires que s'hi poden enquirir, sinó

la corrent nascuda de l'activitat d'uns quants homes que han trobat en la literatura dramàtica l'expressió del seu pensament i del seu sentiment. A Catalunya, hauríem d'escatir si lo que manca és lo de fóra o lo de dins, la substància passiva de les empreses o l'energia de la producció dramàtica: de si no's troben els intermediaris entre els autors i el públic, o de si els qui's retreuen son els autors.

Ja sé que se'm podrà dir que son, aquestes, dues coses molt lligades; que l'autor per a escriure ha de sentir una força exterior que l'agulloni, una necessitat que l'impulsi: se li han de demanar les obres. Són molts els qui creuen difícil la producció de obres teatrals si no és segura la seva representació, per ésser la representació la meitat de la seva vida. No és pas aquest el meu pensament, perquè soc dels qui veuen en el teatre una forma de la creació literària més lligada a l'exterior que no altres formes, menys independent de les circumstàncies del moment, però lliure de les condicions materials de la seva escenificació mentres l'obra dramàtica neix o pren les varies formes successives de la seva creació en el pensament de l'autor.

Així, també, crec que no hi ha mai confusió entre el teatre com a conjunt de la producció dramàtica en un temps donat, i el teatre entès com a espectacle sotsmés a les lleis del negoci. No fa gaire que un exemple ens ha vingut de França. L'Antoine, l'actor francès que més ha treballat en donar una vida pura al seu art, declarant-se vençut, ha deixat el seu teatre, l'Odeon. El seu darrer esforç fou el posar en escena la «Psyché» de Molière i Corneille, una de les obres cabdals del segle XVII. El públic restà indiferent davant el bell decor, de la exactitud documental de les robes, de la música de Lulli. I En Felix Duquesnel, que fou administrador de l'Odeon vuit anys seguits, ha dit ara que lo que cal és un director abastament «rollé» de literatura, però imbuït de les regles de l'aritmètica, coneixedor de les lleis de l'equilibri.

Aquest cas és també el nostre. Creiem que la organització que convé a la nostra escena ha d'ésser, abans que tot, pràctica. Si el públic rebutja l'art pur, o es tanca el teatre o se li ofereix lo que vol. Però a Barcelona hi han tres públics a distingir, o si es vol, tres categories de públic. Una gran part, la més nombrosa, que no té altre pensament, quan va al teatre, que la de distreure's: li és indiferent el nom de l'autor; no's fixa gran cosa en els valors literaris. Aquest públic demana el repertori d'En Pitarra i les comedies fàcils, però el seu gust s'ha renovat una mica amb aquests anys darrers. Vol comedies fàcils, sense que se li diguin les vulgaritats que pot sentir a casa seva o a casa del veí. Una altra part del públic, la que s'ha acostumat a la literatura lleugera del *vaudeville*, demana comedies molt diferents de les que els nostres autors

escriuen. Amb aquest públic, l'importació del teatre estranger és inevitable. La tercera categoria de públic, la selecció, esperarà trobar en la nostra escena aspectes de l'art pur. La tradició del «Teatre Intim» és la seva tradició.

Per a armonitzar els interessos oposats d'aquestes tres categories de públic, cal un organisme que respecti les tres tendències. Prescindir-ne d'una fora deixar portes enfora a una part del públic. No és prudent tancar l'organisme que s'ha format a les corrents foranes, com feu el Sindicat d'autors. No és possible una organització simplista i unilateral. Els autors no han de tenir-hi tots els meteixos drets, i s'imposa, per demés, una enèrgica i dura fiscalització en les obres a representar. En aquests moments, una dictadura en la direcció del teatre català fora lo millor; però ja sabem que això és impossible, que l'esperit de capelleta no s'acaba aixís com aixís, i que la nova empresa que s'ha format haurà de fer tota mena d'equilibris.

En els dies de general fervor i entusiasme, qualsevol intent generós triomfa. Els medis econòmics tenen una importància secundària. Però no ens trobem ara, per dissort, en un d'aquests moments. Tot lo contrari. Cal comptar amb un segur fonament econòmic. Com pensen fer-se els iniciadors de la nova empresa? Se tractarà altre vegada de convertir el negoci teatral en societat anònima? Se confiarà en l'ajuda de la Diputació i de l'Ajuntament? Voldran llançar-se a la ventura, sursi lo que surti, esperant en una reacció favorable del gros públic? Esperem que se'n parlarà amplemment en la reunió a que els entusiastes de la nostra escena han sigut convocats.

Esperem el programa que els iniciadors han de proposar als qui responguin a la crida feta. Coneixent-lo, podrém parlar novament de la qüestió del nostre art dramàtic, amb la mica de precisió deguda.

ALEXANDRE PLANA

Madjrith, Madrid

Veus?—me deia el mes passat el meu fidus Achates al caure la tarda d'un dia que havíem recorregut tot Madrid a peu.—¿Te'n convences que això és petit, que aquesta ciutat no és una Metròpoli moderna, que aquí els ingenus teutons, els rossos gegants renànics, no sabrien a què aplicar l'adjectiu «kolossal» que sempre tetan a la boca; que la vila de l'ós no té aparencies de capital política quan hom recorda que ho és d'Espanya, la qual a la vegada sols té aparencies de nació?

Recordo que quan vaig arribar a París per primer cop, contemplant el moviment dels boulevards m'hi vaig passar un dia sencer.

Per anar, a Londres, de Hyde Park a Mansion House, vaig necessitar també un dia llarg. Per a veure les hermes vies que hi ha a Berlín entre Belle Alliance Platz i Unter den Linden li manca a un home que no sigui tonto mitja setmana. I aquí, ja ho veus, en una tarda un acaba Madrid. Per lluny qu'et proposis anar, per molt que vulguis abarcar, desseguida exauzeixes l'itinerari, al moment arribes a tot arreu.

Això no està mancat d'aventatjes. N'és una, i no petita, la de que un té el camp a les portes de casa.

No s'ha de fer més que aominar-se un xic i aixecar el cap i s'ovira l'ondulació dels mars de blat de Castella. Però, això és precisament lo que passa als burges i als vilatges i ço que's dona caràcter.

Contribueix a desposseir-la del seu

geni metropolità i a comunicar-li un accentuat segell provincial, l'ambient de peresa, de ganduleria i de «farniente» o de «fainéantise» que aquí ens envolta.

Les grans urbs modernes es distingeixen per l'enorme febre d'invenció, d'avenç i de celeritat que les agita. El ferreny sistema nerviós, la musculatura metàl·lica d'aqueixos monstres, està per damunt de tot càlcul de cost i de fatiga.

En aqueixes Babels, la vida ronca i esbufega terriblement. Llurs pulmons, al respirar, fan un soroll horrende de sinfonies i d'òperes wagnerianes.

Doncs bé: res d'això ocorre a Madrid. Aquest poble s'ha educat en la doctrina nefasta de l'Evangeli i no hi ha ningú que'l faci treballar.

Quan la fam l'apreta, demana a Déu que fassi ploure pans de nou lliures o entra com Jesús al camp del veí i li roba les espigues que aquest ha fet granar amb el treball de les seves mans i la suor del seu front. Madrid en això s'assembla a un cap de partit, a una capital de província.

Els cafès estan sempre plens de gom a gom de gent que juga al tresillo o a la manilla. Les oficines públiques es converteixen en safreigs, en «peixeres», en «tendidos» de plaça de toros o en passadissos de Congrés.

A les aceres de la Porta del Sol, del carrer de Sevilla, de tots els carrers, es formen rotllos de desvagats que estan esperant que's dóni vagin per terra per a dir al soci que tenen al costat: «Oye, *ninchi*, tú que tienes la boca abierta, dile a ese *lila* que pasa, que coja esa perra chica que está ahí en tierra y que vaya a la panadería de la esquina a buscarme un panecillo».

Hi ha un altra raó que redueix considerablement als nostres ulls les proporcions de que's figuren, els il·lusos que no han vist el món per un forat, a la capital d'Espanya, i és la pobresa.

Madrid és pobre. I ho és perquè no treballa. Amb els rius d'or que li envia la nació no'n té prou per a les seves despeses.

I així la miseria es mostra per tot arreu.

Els captaires t'importunen amb llurs apremiantes demandes. Els venedors ambulants te persegueixen amb llurs ofertes i amb llurs bromes fins que t'enganyen. Els «golfos» i van darrera del cotxe o t'estiren l'americana i et piquen com a nigües, fins que's obres la mà i els dones un «cinqueto».

Aquí no es menja. Madrid té pocs restaurants i dolents. Hi ha, en canvi moltes tavernes on anar a entretenir l'estómac amb gots de Valdepeñas o amb copes de Chinchón.

La mateixa palidesa de les dones madrilenyes, aqueixa palidesa que fa tant interessants les seves cares, és filla de la fam.

I lo que diem del menjar, ho podem observar en el vestir. La capital d'Europa on la dona vesteix més pobrement, és Madrid.

La penyorà més característica del trajo femení madrileny és el mantó. Ara bé: aqueix drap és una cosa horrible. No s'ha de pensar, com creuen alguns, que les madrilenyes són gracioses pel mantó, sino que ho són malgrat el mantó.

Elles, el porten, les pobres, més que per gust per necessitat: d'algun manera s'han de tapar les fa dillelles velles i la brusa estripada.

Finalment, una altra de les coses que demostren que l'esperit de Madrid adoleix de provincialisme, és sa exagerada i injustificada jocunditat. El riure d'un poble que no menja és macabre.

Madrid no és seriós, no té el sentiment de la pròpia responsabilitat. Per altra part, aqueixa jocunditat és merament externa.

Faians Catalá

Corts Catalanes 615

:: VAIXELLES ::
CRISTALLERÍA

No neix d'un profon amor a la vida, com la de París per exemple, perquè, aleshores, el poble madrileny estimaria més el treball.

Es una jocunditat poc exigent, provinciana, que s'associa amb uns quants llobins, amb quatre cacauets, amb mitja dotzena de cigrons torrats i una tirada de vi i un passeig en tramvia des de Sant Antoni de la Florida a la Porta del Sol.

I pensar que a Espanya, quan s'anomena a Madrid, sembla que's digui: Londres, París, Berlín!

ANGEL SAMBLANCAT

DE LA VIDA OBRERA

La guerra del Marroc i la vaga general

El Congrés de l'Unió General de Treballadors va acordar, en la seva sessió de clausura, que tindrà els caràcters d'un esdeveniment històric, la declaració de la vaga general de vint i quatre hores, a tot Espanya, com a protesta contra la guerra del Marroc. L'aplaudiment formidable amb que els congressistes, que representaven a l'immensa majoria del proletariat espanyol, varen acollir el dictamen de la ponència encarregada d'estudiar la forma en que l'organització obrera podia oposar-se a la continuació de la bogeria imperialista que domina en les altes esferes del poder, va ésser una eloqüent demostració de que la classe treballadora no està disposada a tolerar per més temps, amb suïcida impasibilitat, que's homes de la monarquia persisteixin en la seva obra noïble i ruïnosa.

El Comitè organitzador de la vaga general queda compost per individus de l'Unió General de Treballadors, en sa majoria, i per representants del Comitè espanyol del partit socialista. Està ja realitzant treballs activíssims per a aconseguir que l'iniciativa de l'Unió és vegi coronada per un grandios exit i per a que la vaga no sigui tant sols l'expressió del sentit del proletariat, sino una imponent demostració del general anhel de totes les classes socials del país, que han de associar-se a la formidable protesta contra la guerra, si no vo'en consagrar, amb el seu silenci, l'obra desatentada dels governants, que condueixen indefectiblement a Espanya a la definitiva bancarrota.

No s'ha fixat la data en que ha d'esclatar la vaga general; però, el Congrés va declarar d'una manera terminant que la greujeta de la situació no permetia ajornaments.

Va a començar, dintre molt poc, una fonda campanya d'organització i d'agitació per tot Espanya. La impressió, ebuda per nosaltres és la de que la vaga serà entusiàsticament secundada a tot arreu.

No'ns mostrem tant optimistes amb referència a Catalunya. Com déiem en la crònica anterior, son comptats els organismes obrers de la nostra terra que perteneixen a l'Unió General de Treballadors. Malgrat la declaració feta per aquesta de que, en la seva iniciativa no s'hi ha de veure cap interès ni cap mòbil partidista, és probable que alguns, potser molts, sindicats, sobretot de Barcelona, és de xarà influenciar encara pel prejudici anarquista de que l'Unió va a la vaga general per a servir a interessos polítics determinats.

Per altra part, a la nostra ciutat, paral·lelament a l'exacerbació flamenquista, s'hi observa una deploable depressió sentimental. El públic acull amb la major indiferència les noves

de la guerra i, en canvi, forma grupus abigarrats davant les picarres dels periòdics que donen compte de la «cogida» de un torero.

L'oposició a la tornada d'En Maura, que feta seriament i enèrgica, podia significar, per la remembrança del 1909, la més vil de les protestes contra l'aventura del Marroc, s'ha convertit en un joc pueril i grotesc.

Es probable, no obstant, que l'opinió reaccionari. Optimistes impenitents, no podem deixar de creure en un reviscolament de les energies i de la dignitat populars, que redimeixin a les masses del seu actual embrutiment. No podem concebir tant corcada la seva ànima que no li sigui possible la regeneració.

Barcelona és, al fi i al cap, la ciutat heroica de 1909. La setmana tràgica la redimeix de tots els seus pecats.

Que'l record d'aquella epopeia gloriosa serveixi d'estímul al poble i que, quan arribi l'hora de manifestar-se contra la guerra, no amb ridícoles meriendas fraternales i grotesques fiestas de la paz y del trabajo, sino associant-se a la vaga general de tot Espanya, ocupi el lloc d'honor, que per la seva tradició, que per la seva gloriosa història d'insurgències, li pertoca.

ANDREU NÍN

ARBITRARIETATS

Història d'un noi que va arruïnar una canya

Les grans determinacions se prenen d'una manera ràpida i decidida; l'Andreu ho comprengué així, i a la veu, entre de temptació i de consulta, del seu amic Joan, contestà amb un sí rodó encara no s'havien allunyat trenta passes de llurs cases.

I era estranya la cosa, perquè així com En Joan era una mala personeta a qui divertia tirar pedres i picar la nenes, l'Andreu no. Era força aplicat, guanyava premis i ndhuc una vegada, en que's nomenà un fill adoptiu, ell feu el discurs en nom de la infància del poble.

Però un dia és un dia i ell com tants de nos l'tres sucumbí al diable temptador després d'enterar-se que a més del pa i les figues seques del brenar habitual portava pomes, ni furtades com sapigué després.

L'Andreu i En Joan vivien en dues cases separades per un tel que era la paret mitjanera. Al davant hi havia: una figuera, un pou i un safreig dels quals disfrutaven en comú; els seus pares eren molt amics, les seves mares se barallaven sempre. Ells havien fet una barreja d'aficions i es barallaven sempre amb tot i ésser molt amics.

Presa la determinació de fer campanya, en lloc de tirar cap a la vila l'emprerueren torrent amunt. A l'ésser davant de ca'n Mates, En Joan tirà un roc molt gros al portal.

El soroll feu lladrar als gossos; després tot restà en silenci i els dos baillets rigueren llargament davant d'un lleteret que deia: «La farera a fet un pet a missa».

Sobtadament, s'obrí el barri i sortí la masovera de ca'n Matas. Fugiren com conills; la masovera reconegué a l'Andreu pels pantalons del seu pare que li havien girat al revés i li cridà:

«Ah! gata maula. Ja ho contaré a ta mare».

L'Andreu quedà tot astorat, però En Joan el tranquil·litza dient-li: Si dius res, respón que és mentida. No tens el premi que t'han dat aquest matí?

—Sí.

—Doncs digues que te l'han donat aquesta tarda, i, sobre tot, no'm comprometis. Ara anem-nos-en al torrent.

I baixaren al torrent; agafaren dues dotzenes de caps-grossos en una bassa. En Joan picà els seus amb dues pedres; l'Andreu volgué mirar si revifava els que li pertocaren tornant-los a l'aigua, però se li ofegaren tots.

Després, satisfet l'un i apenat l'altre, se posaren a brenar. Menjats el pa i les figues, se partiren les pomes. A l'Andreu n'hi tocaren dues de macades.

Després, estigueren molta estona que faren que no faren. En Joan feu un trenca colls sobre la rodiera, l'Andreu arrancà una canya.

Amb les fulles del cap d'amunt se entretenia entonant una cançó, que si no li sortia molt afuada li feia unes pessigolles en els llavis.

Arribà del bosc un carro de faixines i En Joan desaparegué. L'Andreu seguí tocant; el carro s'ensorrà fins al botó. El carreter donà dos bufes al bufador, qui fugí amb la canya al coll i les llàgrimes cara avall.

A l'arribar a una recolzada trobà a En Joan que reia com un benic mirant-se al carreter que descarregava les faixines després de trencar la vara a l'esquena de les mules.

L'Andreu s'assegué i començà a pelar la canya pensant que al menys tindria un bon bastó, vert com un llargandaix i lleuger com una oreneta. En Joan li digué que més valdria que fessin fluiols, però ell no ho volgué. Aleshores l'altre amb un pedra esclafà un troc de la canya i l'Andreu rabí li tira el roc al cap i li va obrir.

En Joan fugí corrents regalant sang; l'altre acabà de fer el bastó i s'en tornà a casa. Quan arribà, tot el carrer estava conmutat; a En Joan el guarien amb sal i vinagre i ell feia uns brams com un vedell. La massovera de ca'n Mates s'esclamava, el carreter cantava una història de fascies i malvestats escrutadores i els seus pares estimats juraven i perjuren que a ell, el fill del seu cor, tenien de matar-lo i escorxar-lo com un conill.

Volgué fugir però, i cal encara no'l vegeren, unes manaces l'estenallaren i si no matar-lo ni escorxar-lo, plantofej-lo si que ho feren. Després el tancaren al celler i allí encara rebé'l disgust de veure's acusat del crim de furtar pomes comès per En Joan.

A l'endemà, aquest últim l'acusà a ell com inductor de la fugida, però no comptava amb que l'Andreu no era l'Andreu de la vigília, i tant no ho era que, a la sortida, amb la canya cullida la vigília, li clavà sis cops al mig del cap.

Després tirà un roc a l'avi Antiques i es feu un estrip al davant expressament.

D'aquella data, acompanyat sempre de la canya l'Andreu és el cap de colla dels bordegassos de la pell del diable que van a robar fruita, apedregar gossos i espantar moces.

RAMÓN REVENTÓS

Un llibre sobre la nacionalitat

Una casa editorial espanyola acaba de publicar un llibre del publicista italià Anibal Latino. Se tracta d'un estudi sobre *El concepto de la nacionalidad y de la patria*, que aquest és el títol de l'obra, la qual vé a ésser una vulgarització del nacionalisme, tant en els petits pobles opresos, com en aquells altres que no han de reivindicar cap territori ni cap espiritualitat. L'Anibal Latino ha posat en el seu llibre una orientació democràtica i federalista, però en el fons, és un imperialista moderat i un partidari de les autonomies, sense atribucions exagerades. Criteri mediocre de professor enamorat del sentit comú i de les solucions eclèctiques.

En el capítol dedicat als regionalismes—així diu ell, no gosant sense dubte anomenar-los nacionalismes,—parla de Catalunya. A títol de curiositat, com a document, reproduïm els paràgrafs que En Latino dedica a la qüestió catalana, sense aclarir ni rectificar apreciacions que's nostres amics examinaran i desvirtuaran sense grans esforços:

«Després de Àustria-Hungria, es tal vez España la nación en la cual los regionalismos se muestran más pujantes y atrevidos. En Cataluña, sobre todo, la historia se combina con la lengua, la literatura y el carácter de

los habitantes para dar vida a un espíritu regional acentuadísimo, que ha tenido y tiene voceros de gran valor intelectual, que despliega una actividad constante y que ha puesto más de una vez en serios apuros a los gobiernos de España. El pueblo catalán recuerda con orgullo la época de sus condes, cuando sus naves cruzaban victoriosas el Mediterráneo y sus guerreros imponían respeto a los mismos turcos. Opone a los escritores de habla castellana poetas de alto vuelo, prosistas y autores dramáticos de primer orden que han escrito en su propia lengua. Se considera superior a los demás pueblos de España por su actividad, por sus aptitudes y por el desarrollo industrial que ha alcanzado y no hay duda que se gobernaría con placer a sí mismo; declarándose independiente, si comprendiese que ello fuese posible sin afrontar una guerra que le sería desastrosa, porque estarían en contra de Cataluña las demás provincias de España. Los catalanes niegan resueltamente esta aspiración separatista y aducen en su defensa las pruebas de espaniolismo que han dado en el transcurso de cuatro siglos, tomando parte en todas las luchas sostenidas por los monarcas. Es cierto, pelearon siempre con valor y figuraron en primera línea entre los tercios españoles. En la guerra de independencia contra Francia escribieron páginas brillantes como la de Gerona, y en la guerra de Africa de 1860 los voluntarios catalanes a las órdenes del general Prim merecieron bien de la patria. Pero hay que tener en cuenta que el catalanismo en su aspecto actual tiene poco más de medio siglo, habiéndole dado vigor el renacimiento literario iniciado a mediados del siglo XIX, y que sigue desde entonces con un empuje extraordinario.

Apresurémonos a decir que es bien poco lo que ha obtenido hasta ahora y que si se compara la actitud del pueblo catalán con la del pueblo húngaro o del pueblo irlandés será preciso convenir en que es de una moderación excepcional y en que sería justo concederle mucho más de lo que se le ha concedido. Reclama, como es natural, una autonomía administrativa completa, sin llegar todavía a la exigencia de un parlamento propio como existe en Hungría. Reclama también autonomía judicial y el empleo del catalán en todos los actos de la vida pública de Cataluña; pero hasta la fecha de nuestra publicación sólo se le han acordado franquicias insignificantes, explicándose así que arrecie la agitación y asuma a veces formas peligrosas, en el supuesto problemático de que la agitación y las reclamaciones cesarán una vez que se accediera al *mínimum* de las reivindicaciones contenidas en el programa catalanista.

Los gobiernos de Madrid resisten las pretensiones regionalistas de Cataluña por espíritu centralista y por el temor de abrir las puertas a exigencias análogas de otras provincias. En efecto, hay regionalismo en las Provincias Vascongadas y en Navarra, como lo hay en Galicia y en Valencia. Pero ninguno de esos regionalismos puede aducir los justificativos que presenta Cataluña, sin excluir el de los vascos, que si pueden envanecerse de su lengua antiquísima, no han tenido en cambio una historia y una literatura tan brillantes como han tenido los catalanes.

Los valencianos hablan un dialecto idéntico al catalán, y tal vez no les disgustaría seguir la suerte de sus compañeros del Norte; pero siendo su temperamento muy distinto, no demuestran por la autonomía la misma urgencia que los catalanes, ni manifiestan ningún deseo separatista. Evolucionando así que la historia es uno de los elementos primordiales para la formación de las nacionalidades, pues la historia de Valencia, que estuvo durante siglos bajo la dominación de los moros, se formó separadamente de la de Cataluña.

El regionalismo catalán tiene la virtud de mantener vivo el patriotismo entre los habitantes de otras provincias de España, que lo califican de antipatriótico. Las polémicas que en más de una ocasión se han empeñado entre los diarios de Madrid y los de Barcelona han asumido un tono marcadamente patriótico en los unos y marcadamente hostil y ofensivo en los otros. Para apaciguar los ánimos, sin embargo, será preciso conceder a los catalanes la autonomía que reclaman con

¡FORA PEL MOIXI!

ELS POLVOS COSMÉTICS DE FRANCH treuen en pocs minuts el pèl de qualsevol part del cos, maten ses arrels i no torna a sortir. No irrita i culis. Aquest depilatori és utilíssim a les senyores que tinguin pèl moixi (cello) a la cara i braços, perquè amb ell poden destruir-lo.

Un pot, 2'50 pessetes. S'envia certificat per correu si per endavant se reben 3'50 pessetes en lliurança de Gir mutu o en segells de correu.

FARMACIA BORRELL

Comte de l'Assalt, (carrer Nou) núm. 52. — BARCELONA

TALLERES DE REPRODUCCIONES ARTISTICAS

Vda Barbany

ZINCOGRAFIA

FOTOGRAFADO

AUTOTIPIA

Y TRICOLOR

Cliches fotograficos para

ilustrar Libros y Revistas

de todas clases y Catalogos Indus

triales y Anuncios en general

cierta justicia, como será preciso que los catalanes abandonen sus pretensiones de superioridad y el tono despreciativo que emplean cuando se refieren a los españoles de otras provincias.

Contra el flamenquisme

La «Joventut Socialista» ha pres l'iniciativa d'empendre una campanya con ra el flamenquisme imperant desnaturalitzador dels nostres costums i del nostre caràcter. No cal dir que hem vist amb inmensa simpatia l'iniciativa dels joves socialistes, als quals endrecem la més cordial de les felicitacions, a l'ensenyar que'ls fem ofrena de la nostra entusiasta col·laboració per a la lloable obra que van a empendre.

Per a realitzar els seus propòsits, l'esmentada entitat ha remès a tots els periòdics diaris de Barcelona, per a la seva publicació, la següent convocatori, que reproduïm gustosament:

A tots els antflamenquistes

La «Joventut Socialista», entenen que és arribada l'hora de que, enfront l'entronitzament del flamenquisme i la creixent afició a la barba «fiesta nacional», aixequi la seva veu la part sana de la massa ciutadana que no té ni pot tenir res de comú amb la multitud embrutida i degradada que, sedenta de sang i àvida d'emoció morbosa, omple les places de toros, convoca a tots aquells qui senten revoltar la seva ànima de ciutadans davant el flamenquisme imperant, a tots aquells qui senten la vergonya del rebuixament moral a que ha arribat Barcelona, a la reunió que tindrà lloc el pròxim dissabte, dia 11 del corrent, a les 10 de la nit, en el local de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, Carme, 30, pral.

L'entitat convocant, creient que'l problema del flamenquisme té un caràcter eminentment moral, comú a tots els partits i a totes les idees, invita a tothom, sense distinció de matèries, als organismes obrers, a les entitats polítiques i de cultura, als que, particularment, es sentin identificats amb l'objecte de la convocatori, a tots aquells, en una paraula, que estimen per damunt de tot la dignitat i l'honor ciutadans.

La Joventut Socialista ha cregut interpretar així el sentir d'una gran part de l'opinió barcelonina.

Per això confia que la seva iniciativa no caurà en el buit sinó que serà secundada amb l'entusiasme a que, per la seva alta finalitat, es fa mereixedora.

Barcelona, 8 de juliol de 1914.

Per la Joventut Socialista,
El vicepresident,
ANDREU NIN.

DE LA CIUTAT

El banc solitari

Era en un recó del Parc que per primera vegada la simpàtica reunió de vells aparegué als nostres ulls. Era un mati d'invern, mati d'aire tibi i sol acariciador. Al bes del sol, departien animadament els bons vells, invàlids del treball.

Després observàrem que dematí i cap al tard als jorns d'estiu, cercant l'escalf del sol en les jornades hivernals, compareixien cada dia a l'aplec. I allí els hauríem vist parlant de coses del seu temps i discutint el present i el futur. També'n parlaven ells del futur.

Heu's aquí que un jorn en mancà un a la reunió. Havia mort. Aquell dia els seus companys restaven silenciosos, s'atancaven, esguardant-se amb recansa. Qui de tots seguiria al company mort? Era ben trist, certament, aquell dia. Prou que feia bon sol, la marinada jugava amb el fullam dels arbres, posant, de tant en tant un raig de llum sobre les testes venerables i refrescant l'ambient. Ells no'n sentien pas la joia d'aquella hora.

Deia un:

—Erem ben pocs al enterrament, veritat? Nosaltres; quatre o cinc de la família i ningú més. Pobre Joan! Així ell, així nosaltres!

Més tard morí un altre vell, després un altre i un altre... i no més en restà en el banc un, el darrer. S'hi trobava ben sol, ell, en el seu banc. Què llargues les hores! Quin anyorament i quin buid! Quin pensar coses estranyes!

De vegades romaní dues i tres hores immòbil, apoiades les trèmols mans damunt els genolls febles, clavats els ulls en el sol del passeig com si volgués escorcollar els misteris del ésser en les entranyes de la terra.

Pobre d'ell, pobre de tots els que com ell ja no tenia ampar al món! Se trobava isolat entre la ciutat immensa. Morta la seva família, oblidat d'aquells que s'havien dit amics seus, morts els seus companys, què li restava ja? Morir! Així, morir, l'única solució; el repòs etern després d'una vida de desesperances. Què n'havia gosat, ell, d'aquesta vida? Res, ben poca cosa, en tot cas. D'infant, d'adolescent, d'home, de vell, treballar, treballar sempre, esperant sempre la redempció, que no arribava mai, sempre amb l'inquietud del demà. Tant mateix valia més morir.

Morir! Però... què és la mort? Què és això de l'ànima? S'acaba tot amb la vida o bé hi ha un més enllà?

Quan aquestes qüestions s'apoderaven del seu cap, sentia una gran frisança i una por més gran. Oh, lo desconegut! I, seguit, mirava afanyosament els arbres, el sol, el cel blau, els infants que s'empaitaven pels jardins, l'alegria de la terra i dels espais, Què punyenta l'anyorança pels companys! Si algú torbava la seva solitud, assentant-se al seu costat, ell s'aixecava, i, caminant poc a poc, arrossegant els peus, s'allunyava, de vegades aixugant-se una llàgrima...

Més tard, el darrer ocupant del banc, del recó ombríu i solitari del Parc, no's va veure més. Havia mort com tots els altres.

No tingué altres honors i companyia que un enterrament de caritat i les mirades indiferents dels transeunts.

PERE CASALS

Critiques confortadores

Interviewats per *La Nació*, els senyors Lluhi i Rissech i Santiago Gubern, han respost amb una sorprenent precisió sobre la vida de l'U. F. N. R. Lligats amb velles i cordials amistats amb els directors d'aquest partit de agonies, sobre tot amb D. Jaume Carner, no han tingut per a ells aquells justiciers judicis que nosaltres creiem s'han de llançar per sobre i contra totes les relacions personals.

L'excepció d'original no ens permet publicar—composta i tot com estava part de l'interviu amb En Lluhi, que més que interviu era una fonda, aguda i cultíssima meditació sobre'l nacionalisme. No obstant, volem recullir encara aquella part, sempre actualíssima, en que al·ludeix el nostre estimadíssim amic a la situació del seu antic partit:

«L'hora actual és d'abatiment patriòtic. Està en crisi l'obra catalanista.

Aquesta realitat dolorosa no ha d'amagar-se. Cal estudiar-la obertament, presentar-la clara als nostres ulls, plantejar-la com a problema greu a la conciencia nacional.

La crisi és, fonamentalment, deguda a que'l catalanisme no ha sapigut aplicar-se, d'una manera intensa, a una obra cultural i social del nostre poble, ni ha conservat, en l'esfera política, la seva representació inicial, que era de nacionalització dels catalans, d'enèrgica oposició al règim i les seves colles, de conquesta de l'opinió, de les investidures parlamentaries i de les corporacions públiques, i d'ardida lluita per la personalitat i les reivindicacions autonòmiques de Catalunya. La cultura, la llengua, el dret, l'econ-

nomia pública, les funcions de civilització i progrés, no són, a Catalunya, ni l'obra essencial, ni el patrimoni sagrat ni la constant i decidida aspiració i esforç dels nacionalistes. No's fa, en aquestes qüestions vives, ni el 5 per 160 de lo que és urgent i necessari. Els cabals i l'activitat dels patriotes s'esmercen en coses secundaries, quan no en minucies.

La dreta ha capitulat amb la monarquia, sacrificant-li l'ideal, o eixelant terriblement aquest ideal del poble. En quant és dinàstica, la dreta s'ha conformat amb la reforma local d'En Maura i amb el projecte de Mancomunitats, institucions de mera descentralització administrativa en les quals no hi tenen arrel ni base ni l'escola, ni la llengua ni el dret, ni l'economia financiera, ni les funcions autonòmiques de la nacionalitat catalana. A l'acceptar la monarquia ha sigut la dreta, de fet, un instrument de desnacionalització, un dissolvent del genuí catalanisme, un desllorador per als cansats i abatuts en la pròpia ànima.

L'esquerra ha caigut en greus errors de tàctica i en vicis terribles d'organització. Ha tingut més condició de satèl·lit que d'astre, oscil·lant de la Lliga a la conjunció republicano-socialista, caminant a l'atzar de la política dels altres, vivint rosegada i ferida pels vells grups republicans i coaligant-se amb En Lerroux, sense matar previament en el cor d'aquest, tota hostilitat, latent o activa, contra Catalunya. La seva organització és fictícia, el seu republicanisme és protestatari, reflecte de la conjunció madrilenya, i el seu nacionalisme no és ardent, viu i integral, com correspon a un estol rebel contra la monarquia.

També d'En Gubern, agafem allò que té una perentorietat política i un concret interès de partit. En Gubern, més impetuós, diu:

«El malaguantat Suñol, excluir-se de la vida política militant, perquè les seves migrades forces i el seu aristocratismes espiritual, l'allunyaven de tot combat amb els enemics de casa. Altres, seguint les seves inspiracions, treballaren fermament per a constituir una esquerra nacionalista, que mantingues en tota la seva puresa e integritat els drets de la patria.

Però com si la fatalitat perseguís als homes lliberals de Catalunya, l'empresa en tal sentit començada amb grans èxits, ha anat devaluant fins arribar al moment actual, en que l'incapacitat dels uns, les debilitats dels altres, la corrupció que's respira en l'ambient polític de la ciutat, han portat l'Unió Federal a l'estat d'insolència que l'opinió pública li assigna amb desconsoladora unanimitat.

Jo'm temo que la cosa no té ja remei per aquest cantó. Ni els interessos creats, ni les nobles ambicions dels qui empenyen, ni la bona voluntat dels prohoms, ni l'alegre cridoria dels simpàtics jovincells que, com aquells fadrins de «Mossén Janot», a tot-hora «fan junta», seran prou per a determinar una reacció salvadora.

L'U. F., o jo m'enganyo molt, o és ja un instrument caduc, una desferrea inútil per a la salvació de Catalunya. La gent ja no la discuteix: s'en riu. I quan se porta damunt l'estigma del ridicle, és impossible realitzar cap tasca seriosa i transcendent en nom d'una nacionalitat opresa i de llibertats que, per a triomfar, volen sinó el tremp i el prestigi de lo heròic, al menys el respecte i la consideració que socialment mereixen els organismes representatius de forces vives i fecundes.

«Hem de canalitzar el nacionalisme polític cap al seu llit natural, democràtic, fonament lliberal, baixa una direcció seria, enèrgica, serena, que sia garantia de que no's remouran estèrilment les entranyes de la Patria. Per representar tot això, no sols en la doctrina, sinó en el procediment, fou el C. N. R. un gros èxit en la seva primera època; per haver deixat d'esser-ho, morí avui destruïda i sense cap estela gloriosa, l'U. F.

Hem de reconquerir les forces per-

dudes, atraient-les de nou vers el Nacionalisme, i apartant-les del perill que encloa per Catalunya la desnacionalització que subrepticament, amb cants de sirena, realitzen els homes de la dreta. I quan tornem a tenir en marxa aquell estol patriòtic, que feia bo de veure, tindrem força dintre de casa per a crear institucions que assegurin l'eficàcia de la nostra obra social i política, catalana de soca-arrel, i podrem anar a Madrid a parlar, sense enganyar-los ni enganyar-nos, en nom de Catalunya.

Tots els organismes que a això tendeixin, tots els periòdics que això facin, tots els homes que això practiquin, tindràn la meua simpatia i poden des d'ara comptar amb la meua modesta cooperació. Malgrat la crisi que travessem i l'amargor dels desenganyos soferts, la fe patriòtica no m'ha abandonat pas: la sento arrapada al cor com un element vital del meu instint. Doneu-me un bon general, que jo'm reenganxaré com a soldat».

Els generals, sempre'ls generals... Però ¿per que no hem d'acabar amb aquesta superstició del nacionalisme republicà? ¿Per que, amic Gubern, no hem de matar aquest dalit mesisànic que ha contribuït a des-fer l'esquerra catalana, millor dit, que tal volta ha estat el corrosiu que ha mossegat la seva vitalitat?...

En Suñol, primer. Era la nostra esperança, molt justa, i la nostra confortació, però En Suñol, veient que les seves disertacions tenien de patir el dolor de la lluita i que les perspectives espirituals de gaire be tots els seus companys se reduïen a la vida quotidiana i profitosa, tornà a les seves solituds, per a no deixar-les mai més. En Carner substituï a En Suñol i alguns pensarem en En Lluhi, el qual consegüent per al nacionalisme republicà l'única hora de victòria i de força.

La setmana trágica ho fou també per a nosaltres. El Poble Català sospes, els diputats esquerrans maleint de l'insurrecció popular... Però encara quedava l'empenta de la constitució de l'esquerra i guanyàrem les eleccions provincials de 1909. El poble, encara hi creia en nosaltres, i altre vegada cercàrem el general, el mesies, extraient-lo d'un negociat municipal, on la seva ànima èpica estava lligada amb «balduque». En Pere Corominas fou proclamat més que cabdill dictador. Sortírem a rebre'l com si el municipi fos l'illa d'Elba. Pere el Gran, li deixem en broma... Al cap de pocs mesos, ja vegèrem que conduïa l'esquerra com si fos un negociat. Fins avui, que com diu En Gubern, de l'Unió Federal ja no s'en parla més que per a riure.

A que, doncs, insistir en l'aparició d'un home excepcional, d'un home bandera? Vos, Gubern, no podeu esperar a que aparegui en el cel l'estrella anunciadora de l'aparició del redemptor, ni En Lluhi pot estar-se a casa, entonant un *De profundis* nacionalista, ni l'Antoni Suñol, ni En Layret, ni En Monegal, ni tota la nostra joventut, que si tots sentim l'ànima endolorida, coservem el meteix fanatisme per la nostra causa. Més tristes hem patit nosaltres i més agravis n'hem rebut, i no obstant no ens hem dedicat a actuar de Kempis nacionalistes, seguint lluitant com quan velem l'ideal igual que un sol a mig dia i no havíem rebut cops de l'amistat.

Giovanni Bovio, en la seva obra *Crist en la festa de Purim*, recordem que feia dir a Judes—l'obra és una mena de reivindicació de l'Isclariot: «Per a que Ell creixi, per a que Ell triomfi, és precis que jo m'empetteixi». Així, nosaltres. Per a que Catalunya creixi, per a que la Llibertat triomfi, és precis que'ns empetteixi, és a dir, que treballem amb fet de catomba. Lo altre, ja'ns serà concedit de més a més.

—«Don Pulquerio Mandioea»—*Novela de costums argentines, per J. Buigas i Garriga.*—De venda a casa de l'autor, Córcega, 299.—Preu: 3'50 pessetes.

Hem de reconquerir les forces per-

COMENTARIS

Per què voldran les actes?

Fa uns tres mesos que'l Parlament està obert i En Corominas no s'hi acostat sisquerra i En Carner ha assistit a unes poquíssimes sessions, fent no més que un preg d'aquests que a les primeres hores dirigeixen els diputats provincials i anònims. Aquests dos diputats son no obstant la més genuïna representació, la més autoritzada, podríem ben bé dir l'única, de la gairebé extinta U. F. N. R. Perque no podem considerar com a genuïna nacionalista al Sr. Salvatella, quefe de la Conjunció i molt més madrilenyitzat de lo que convendria; al Sr. Rosés, molt independent i molt allunyat de la disciplina del partit, i menys que a ningú al Sr. Albert, perfectament neutral, que mai ha volgut declarar-se afiliat al partit de les famoses inicials.

¿Per què, doncs, aquest apartament de les discussions parlamentaries per part d'aquests dos senyors que intenten representar el Nacionalisme Català? ¿Perquè haver promogut una tant forta perturbació a Catalunya i haver destruït el partit, si després les actes aconseguides amb tant sensibles sacrificis no han de servir per a res?

I bé hi han hagut debats importants al Congrés d'Espanya. En el del Marroc hi parlà En Rodés, és cert, defensant una solució, però en nom de la Conjunció Republicana Socialista. Pot Catalunya sentir-se interpretada per aquesta solució.

Pero, i quin diputat en nom de Catalunya, en nom del Nacionalisme Català, imprecà a En Cambó per l'heretgia que se li ocorregué de justificar l'acció al Marroc per conveniència catalana? ¿Com aquells dos senyors tant sentien vibrar cap fibra patriòtica dintre d'ells, quan el telégraf els portà a la seva llar l'inconcebible teoria anticatalana del *leader* regionalista? Oh, catalanisme de certa gent que acaba en desfogaments retòrics i en líriques protestes davant d'un públic adicte i ben jan!

I en el debat polític? ¿Es que'l Nacionalisme Català no té res a dir-hi en una discussió que girà en torn als successos de juliol de 1909 i la represió que'ls seguí? ¿Es que un partit que's diu republicà pot inhibir-se en una qüestió que tant l'afecta?

¿Per que tindràn l'acta aquests dos senyors, quin concepte els mereixerà la representació popular que així abandonen i quines coses haurán de passar per a que se decideixin a fer acció parlamentaria?

A l'arribar aquí recordem que en la passada lleigistura se discutien qüestions molt importants, per exemple la derogació de la llei de jurisdiccions, i aquests dos exemplars parlamentaris no's mogueren de Barcelona. Pero una dia marxaren els dos, urgentment a la Cort. Quelcom molt alt perillava. Que era? Segons un d'ells, la Mancomunitat. Segons molts altres, lo que perillava era un cert projecte de portada d'aigües. Nosaltres no ho sabem; no més recordem ben bé que a la Mancomunitat no li passava res i es discutia tranquil·lament al Senat, ont cap d'aquells senyors hi tenia res a fer.

SPORT

Foot-ball

Barcelona-Espanyol.—Per a disputar-se la *Copa Catalunya* oferta pel nostre Ajuntament, jogaren diumenge passat aquests dos Clubs en el camp del Espanya.

El partit fou accidentat de debò, sobre tot a la segona part en que'ls jugadors blanc blaus abusaren desmesuradament de les còrregues i cops, arribant a un extrem deplorable. Es l'únic esforç que feren, car pel demés la superioritat del equip blau grana era ben manifesta.

El resultat fou un empat a 2 goals lograt un d'ells (el de l'Espanyol) per un *penalty* bon xic discutible.

Pel demés el partit no s'acabà pas car com ja hem dit els incidents sovintejaren entre els jugadors, entre'l públic i entre públic i jugadors. Quan mancava poc per a acabar, una caiguda d'En Massana (*cadeu*), (que estigué tota la tarde colossal), produí un bullit de mil dimonis, saltant el públic al camp i repartint-se bona quantitat de mormes...

En fi que resultà un espectacle altament lamentable.

Ara veurem que decideix la Federació, després de lo succeït. Se continuarà el partit? no's continuarà?

Ecco il problema!

Atletisme

Els Jocs del C. de P. D.—Un confrare deportiu qualificà molt bé aquesta festa celebrada diumenge passat al Real Polo Jockey Club, dient que era de bona voluntat però de mals resultats.

Efectivament, no s'establí cap record grós i dels equips que's presentaren, sols el del J. C. Barcelona i el del R. Polo J. C. lograren imposar-se en les diverses proves. El primer amb En Prat en els 5.000 metres, invencible, En Vidal en els 110 metres haies, En Anchóriz en els seus salts sens impuls, En Baouza en els salts amb perxa, En Molins en el disc i En Castanedo en la javalina. El segon amb En Sagnier en els 100 metres i En Ros en els salts sens impuls. També guanyà un primer lloc en el pés un equipier del Atlètic.

Esperem que una altra vegada resultará millor; no's pot fer tot en un dia. Anim, doncs, i no desmaiari Sr. Elias Juncosa, Sr. Garcia Alsina.

Rowing

Diumenge passat al matí tingué també lloc l'inauguració oficial del R. C. M. de B.

Consistí en unes regates de vela, unes altres de motor, unes altres de rem, en canots, i finalment, la botadura del nou iol a vuit remers adquirits pel Club a l'objecte de poder participar en les regates de Nica en aquesta classe d'embarcacions, que són les més importants, i potser en alguna altra prova de més ressonancia.

Equiparen l'embarcació al llançar-la a l'aigua els qui han de tripular-la, per ara, que són: En Ranzini, En Barnola, En Mari, En Reig, En Massana, En Campani, En Sendra, En Millà, remers i En Camps timoner.

Què per molts anys!

Noves

Diumenge que ve jugarán el partit eliminatori que'ls correspon en el concurs *Copa Catalunya* els primers *teams* de l'Espanyol i de l'Espanya.

El partit se verificarà en el camp del Barcelona.

També per a diumenge té organitzada una gran festa de natió el C. de N. Barcelona en els banys de Sant Sebastià.

El principal número del programa es un *match* de Water Polo amb l'*Hércules* de Mónaco.

HANS

Acció Nacionalista

Per En Bach de Roda

Durant la passada festa major de Vic, fou col·loada a l'extrem de la Rambla de les Devallades, lloc on fou penjat el famós Bach de Roda, una làpida con memorativa d'aquell fet històric de Catalunya.

Sardanes

Dimecres, al cine Doré hi donà dos concerts de sardanes, un a la tarde i l'altre a la nit, la notable cobla La Principal de Palafrugell.

L'hermós cine de la Rambla de Catalunya es vegé amb aquest motiu ple a vessar d'entusiastes de la nostra dansa nacional, que ovacionaron als simpàtics músics.

Per la nostra part felicitem a l'empresa del repetit cine, encoratjant-la per a que repeteixi aquests espectacles que tant contribueixen a despertar els sentiments de patria del nostre poble.

El diari de l'Unió

El diari que vol publicar l'Unió Catalanista, sembla que començarà a sortir per l'Octubre vinent.

SOLINGEN PARÍS BARCELONA - FABRICA

PRIMERA CASA A ESPANYA

DAGUERIA GENERAL DE CONFIANCA

GRAN ASSORTIT EN ARTICLES PER A TOCADOR ::
Plaça del Beat Oriol, 10 (Davant del Pi)

BARCELONA

MENTALISMO

prossegueix sa benèfica tasca.

Per 5 pessetes a l'any porta a domicili una Revista única en son genre; socorre o dona feina als seus subscriptors. Ha establert alguns col·legis i n'establirà d'altres, mols completament gratuïts per als abonats.

Voleu details?

Audiu a les oficines de la Revista MENTALISMO.

Escudillers, 75. - BARCELONA

MUNDIAL PALACE

RESTAURANT

Emplaçat a la Porta de la Pau

Concert tots els dies - Coberts des de 3'50 ptes.

Els divendres boulebaïse. Els dissabtes menú corrent i vegetarià.

En honor de Mossen Cinto

A la Associació Catalanista «En Rafel de Casanova», de Manlleu, va celebrar-se el passat 20 de Juny la vetllada que anyalment se fa en honor de Mossen Cinto Verdaguier.

Presidí en Lluís Coll i Espadaler, que donà la presidència al Batlle de la Vila.

S'havien rebut composicions originals per l'acte, dels Bisbes de Vic i Perpinyà, d'en Casals, Oliveras, Graells, Masifern, Barbany, Grivé, Mossén Fortià Solà, Agna Senyé, Fàbregues, Enriqueta Paler, Omar, Mossén Joan Puntí, Perarnau, Baulcells, Casas, Arqués, Garrós, Maria Salvà, Genís, Vergés, Busquets i Puset, Mossén M. Vinayas, Carreras, Boix i Lluís Coll Espadaler.

Tots aquests treballs foren llegits per senyorettes o socs de la entitat.

Acabà amb un bellíssim parlament de mercès, En Lluís Coll i Espadaler, qui fou, a l'acabar, molt felicitat.

La bandera catalana

El «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria», demana a persones o societats que obriren, fa ja alguns anys, llistes de subscripció per a contribuir a la que s'inicià per a oferir a l'Ajuntament de la nostra Ciutat una bandera catalana, que entreguin a dit Centre tant dites

llestes com el producte de les mateixes: car està ja oferta la bandera a l'Ajuntament i prompte s'efectuarà la seva entrega, confeccionant-se per a ésser entregat també un àlbum amb dites llistes.

Casal del districte IV

Darrerament es reuní el consell general del Casal Catalanista del districte IV, assistit-hi gran nombre de socs. Per unanimitat s'acordà que els set individus nomenats per a la redacció dels estatuts, continuessin ostentant els càrrecs que se'ls conferí en l'avant passada reunió, fent-se la designació d'En Casas i Briz per a ocupar el de president.

L'esmentada junta exercirà les seves funcions fins el mes de setembre.

QUI HO ENDEVINA?**Opinions gratuïtes d'un poble ignorant**

Carreté és anarquista? No.
Carreté és carlí? No ho cregui, senyor.
Carreté és espiritista? S'equivoca vostè, senyora.
Carreté és protestant? Més bé diria — diu un capellà — que Carreté és masó. Mentre altresca pells afirmen que Carreté és un diable.

Carreté és un jesuïta — deia un lerronista — contestant altres que Carreté és un teòsop. Per fi hi ha qui diu que Carreté és un filòsof. Crec — deia un senyor — que vostè és qui està en lo cert i que, com a tal, Carreté morirà de fam.

AIXI VA EL MON

J. Carreté diu:

«Dav nt d'un poble ignorant, que jutja sense flexió; davant d'un poble indiferent; davant d'un poble que, encara que li diguis covard i canalla no'n fa cas, mentre se li deixi enverinar o explotar als indelencos; davant d'un poble que abans de rebel·lar-se permet que ls seus fills morin tics per immoraliat uns i per falta d'aliments a tres, davant d'un poble fanatitzat, sonso i malèfic; davant d'un poble — millor dit remat — que està continuament suggestionat pels rutinaris discursos, encara que brillants, dels seus pastors; davant d'un poble que se anomena culte, mentre deixa morir de fam als seus professors, abans de poder ensenyar les primeres lligons als indefensos angolets; davant d'aquest poble cursi, pretenciós, orgullós, avar i egoista, davant d'un poble en que els pillels empresonen als homes honrats; davant d'un poble indigne d'anomenar-se religiós, catòlic, cristià o espiritista; davant d'un poble on l'engany ha arribat ja als seus límits, robant el pare al fill i el fill al pare; davant d'un poble indòmit, incapaç de regenerar-se ni de deixar-se regenerar; davant d'un poble ple d'administradors de Crist, que matarien a Deu si aquest es materialitzés de nou; davant d'aquest poble... res soc de lo dit. Ningú ho ha endevinat. Però vui que tots ho sabeu.

Davant d'aquest poble, en el que el millor Govern es veu incapaç per a governar-lo, en declaro, no anarquista: DESTRUCTOR DE SEMBLANT RAÇA HUMANA.

Així es com se podrà edificar bé la del demà

Josep Carreté, director de la Revista MENTALISMO. Escudellers, 75.

NOVES

A la capella de Pompeia es celebra ren dissabte passat els funerals per Na Carme Tort i Munteis, gentil cantaire de l'Orfèu Català, morta a Londres en ocasió en que aquell es trobava a l'esmentada ciutat.

A l'acte hi concorregueren ademés de l'Orfèu amb el seu mestre senyor Millet, altres nombroses persones que anaren a testimoniar a la família de la malaguanyada donzella el seu sentiment per tant dolorosa pèrdua.

LA PATRIA, envia també a la família de la finada l'expressió del seu pregón condol.

Ha sigut posat en llibertat el redactor de «La Publicidad» senyor Ballester, després d' haver completat la condemna que per sentència del Tribunal li fou imposada per delictes d'impremta.

Un amic nostre que estueja a Sarrià ens prega fem públic el disgust existent entre el veíat dels carrers de l'Indústria i Llobregat, per l'abandó en que se'ls té, en lo que's refereix a l'higiene. Una fàbrica de cartró ordinari i teules de cartró-cuio i rocalla, s'ha censenyorít d'aquella banda de Sarrià, infringint les lleis dictades per

la Junta de Sanitat, qui sembla no fa gaire cas de les queixes que reb a diari sobre aquest plet.

El veíat abans d'exigir prega al governador dongui les ordres pertinents per a evitar una possible epidèmia, cosa molt fàcil ara que som a l'estiu.

Amb veritable sentiment ens entem a darrera hora de l'afusellament a Mèxic dels artistes catalans Josefinó Gotarredona i Josep Lapera.

Eren amics nostres, ben estimats, i perxó i per ésser de casa ens condolem doblement de la seva mort.

Aquest any, per l'Agost, també sortirà a estuejar la Colonia Escolar Mossén Cinto.

Es compondrà de vint nois previament designats pels metjes municipals. Acompanyaran als primers en l'esqueig dos mestres de l'Escola.

Els qui vulguin inscriure's per a contribuir a la formació de la Colonia Escolar Mossén Cinto de enguany (VII^a), poden demanar buletins en el local de l'Escola, Passeig de Sant Joan, 85, baixos, on se'ls facilitaràn gustosíssims, puix es tracta d'un bé per als nostres petits companys, els qui són cridats demà a fer renàixer la llibertat de la estimada Patria.

El gloriós poeta N'Angel Guimera, està preparant un nou volum dels seus versos que, posteriors a l'aparició de l'edició monumental que prologà l'ixart, han aparegut dispersos en els periòdics de Catalunya.

La Secció de Sports de Muntanya de la «Joventut Catalanista» convida a tots els companys catalanistes a la excursió que per a visitar la Conreria tindrà lloc el proper diumenge dia 12 del corrent.

Lloc de reunió: Plaça de Urquinaona, a un quart de 6 del matí, sortint amb el tranvia de Badalona.

Tornada, per Sant Fost i Mollet, prenent el tren a Moncada per ésser de regrés al migdia.

Presupost aproximat, 0'75 ptes.

La Societat Choral «Catalunya Nova», prepara unes grans festes per als dies 11 i 12 del corrent, amb motiu del XIX Aniversari de sa fundació i de la inauguració del nou hostatge (Semoleres, 10 pral.) consistents aquestes en un concert per la secció choral, audició de sardanes, repartiment de bonos als pobres de la barriada, ball amb quintet i altre amb orquestra pel diumenge a la nit.

Impremta Moderna - Gràvia, 10 - Barcelona

Els vòmits, coragre, ardors, inapetències, pesadesa, bilis i dolors de estómac, cintura i esquena, etcètera, desapareixen al següent dia d'usar el

ESTOMAGO ARTIFICIAL

De venda a totes les farmacies i drogueries

Desapareixen en tres dies les dispepsies, gastralgies i catarros gàstrics, com ho certifiquen milers de curats. Refusen com a falsificades les caixes que no portin la firma dels únics concessionaris per Espanya, J. URIACH I C.A. — Barcelona

Escoles Dominicals del Casal Nacionalista
Universitat, 83 del Districte VI BARCELONA
Ensenyança de llegir i escriure en català
Diumenge al matí de 10 a 12 quarts d' onze a dotze
Els cursos són gratuïts

LA TRAGEDIA MEXICANA

Narració del sagnants successos de Mèxic.

OBRA DE GRAN INTERÈS

Apareixerà en breu

TINTES**“MINERVA”**

LES MILLORS DEL MON

ANY I (1915) DEL
“ANUARIO MÉDICO-FARMACÉUTICO”
Un volum de més de 400 pàgines contenint les direccions de tots els
METGES, FARMACÉUTICS, DENTISTES I LLEVADORES
d'Espanya
S'està confeccionant — Valdrà 5 pessetes

MAL DE CAP
NEURALGIES
i tota classe de DOLOR NERVIÓS
CALMA a l'acte i CURA a l'tota seguretat les célebres
Tabletes KAMNOL
1 pte. estotx d'alumini amb 12 dots, en totes les farmacies
Detalls i prospectes
Farmacia MORATÓ: Passeig de Sant Joan, 77 - BARCELONA

:: Rentant la roba blanca amb la primitiva ::
Legia líquida marca **CONEJO**
embotellada, s'aconsegueix netaja, blancor i desinfecció
Refusar les botelles destapades

MOBLES DE A. DIRAT

EXPOSICIÓ PERMANENT

Dormitoris, Salons, Menjadors,
Despatxos, etc.
Especialitat en els d'estil anglès

MENDIZÁBAL, 28 I 30, I SANT PAU, 50, 52 I 54

DR. M. CAMPS

ESPECIALISTA

Vies urinàries Malalties secretes Aplicació 606

Mendizábal, 6, 1.er, de 3 a 5

CLÍNICA: Fusteria, 2 i 4, 1.er, de 12 a 1 i de 7 a 9 nit

J. Buigas i Garriga**D'AMÉRICA**

Col·lecció de croquis americans

DE VENDA A CASA DE L'AUTOR

CORCEGA, 299

CASA BASTIDA**SASTRERIA NORDAMERICANA****18 : Passeig de Gracia : 18**

El nostre colossal augment de vendes és produït per la gran rebaixa de preus

La casa garantitza vestir-lo amb la major perfecció, amb teles de gran "chic"

i tall anglès en trajes de 9'95, 19, 29 i 39 pessetes els més superiors

:: Segueixen les grans rebaxes de preus en totes les demés seccions ::

Ermilles fantasia des de 2'95 Ptes.
Pantalons girats de baix,
usuals i per a tennis » 4'95 »
Impermeables anglesos, els
millors del món. » 25'00 »
Camisa cèfir fantasia, coll,
punys i corbata » 3'95 »

Camises 3 per 5'00 Ptes.
Berrets Canutier palla des de 2'95 »
Gorres angleses. » 1'95 »
Sabates forma americana. » 9'95 »
Corbates pala gran, tot seda » 0'95 »
1 dotzena colls i 1 dotzena
punys » 4'95 »

Mitjons, 6 parells des de 1'95 Ptes.
Calcetons fantasia, prelina piqué. » 2'95 »
Trajo interior, fantasia. » 2'95 »
Samarretes » 0'95 »
Elàstics. » 0'75 »
Lliga-cames » 0'50 »
Mocadors, mitja dotzena » 2'50 »

S'obsequiarà als compradors amb magnífics regals, segons sa compra

Sols es ven al comptat i es perfuma a tothom amb Chevalier d'Orsay

Única casa que té establert per al treball de la Dependència l'horari més curt

Obert de 9 del matí a dos quarts de 8 del vespre

